

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SN Wiesław Kozielowicz

w sprawie **A. M.**

oskarżonego z art. 190a § 1 k.k., art. 157 § 2 k.k. i art. 288 § 1 k.k.

po rozpoznaniu skargi obrońcy oskarżonego A. M.

na wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 30 września 2022 r., sygn. akt VIII Ka 283/22

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 25 stycznia 2022 r., sygn. akt III K 687/18

i przekazujący sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania

postanowił:

**oddalić skargę, a kosztami sądowymi w przedmiocie skarg
obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

W dniu 20 marca 2018 r. A. M. został oskarżony o to, że:

I. od bliżej nieustalonej daty 2016 r. do listopada 2016 r. w B. poprzez uporczywe nękanie pokrzywdzonej I. G. w ten sposób, że podejmował próby wtargnięcia do zajmowanego przez nią mieszkania położonego przy ul. [...] w B. w sytuacji gdy posiadał informację o niemożności spotkania się z dzieckiem K. M., stosował zaczepki słowne wobec pokrzywdzonej oraz jej córki, wielokrotnie okupywał klatkę schodową w miejscu zamieszkania pokrzywdzonej, oczekiwał na nią pod jej blokiem, obserwował jej miejsce zamieszkania, starał się zabrać ich syna K. M. na przewidziane spotkanie, pomimo iż był on chory z podwyższoną temperaturą ciała, rozsyłał do klientów prowadzonej przez I. G. działalności gospodarczej wiadomości tekstowe zawierające treści pomawiające ją o

postępowanie, które mogło ją narazić na utratę zaufania potrzebnego dla prowadzonej przez nią działalności gospodarczej w postaci świadczenia usług fryzjerskich, podejmował próby wywołania u innych osób przekonania, że wobec pokrzywdzonej toczą się postępowania w Urzędzie Skarbowym związane z rzekomym naruszeniem przez nią prawa, ingerował w sprawy związane z zakupem przez pokrzywdzoną mieszkania, wzbudzał u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia i istotnie naruszał jej prywatność, tj. o czyn z art. 190a § 1 k.k.

II. w dniu 14 lipca 2016 roku w B. przy ul. [...] spowodował naruszenie czynności narządu ciała I. G. trwające poniżej dni siedmiu w ten sposób, że kopiąc pokrzywdzoną po nogach i szarpiąc ją za ręce oraz popychając spowodował u niej obrażenia ciała w postaci podbiegnięć krwawych lewego przedramienia, prawego ramienia i goleni będących skutkiem urazów tępych, tj. o czyn z art. 157 § 2 k.k.

III. w dniu 14 lipca 2016 roku w B. przy ul. [...] dokonał zniszczenia mienia I. G. w ten sposób, że wielokrotnie uderzał w drzwi wejściowe jej mieszkania oraz blokował drzwi nogą w celu uniemożliwienia ich zamknięcia, w wyniku czego dokonał zniszczenia w/w drzwi poprzez wygięcie skrzydła w lewym dolnym rogu oraz skrzywienia profilu drzwi, powodując łączną stratę w wysokości 2650 złotych na szkodę I. G., tj. o czyn z art. 288 § 1 k.k.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 25 stycznia 2022 r., sygn. akt III K 687/18, oskarżony A. M. został uniewinniony od popełnienia zarzuconych mu czynów z pkt I i pkt III. Natomiast w zakresie czynu z pkt II, Sąd na podstawie art. 66 § 1 i 2 kk, art. 67 § 1 k.k. warunkowo umorzył wobec oskarżonego postępowanie karne.

Od wyroku I Instancji apelację złożyły wszystkie strony postępowania. Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 20 września 2022 r., sygn. akt VIII Ka 283/22, uchylił wyrok Sądu I instancji i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W skardze na ten wyrok Sadu Okręgowego w Białymstoku zarzucono:

1) nienależytą obsadę sądu tj. udział SSR B. W. delegowanej do Sądu Okręgowego w B. przy udziale Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o

Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą wskazaną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz

2) naruszenie art. 437 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku Sądu I Instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, mimo że takie rozstrzygnięcie może zapaść w enumeratywnie wymienionych przypadkach, a w sprawie nie zachodzi żaden z nich.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw do uwzględnienia podniesionych zarzutów..

Podstawą skuteczności skargi, tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia uregulowanego w art. 539a § 1 k.p.k., jest wykazanie (po myśli § 3 tego przepisu), że wydanie – na etapie postępowania apelacyjnego – orzeczenia kasatoryjnego naruszało art. 437 k.p.k. [w rzeczywistości chodzi o art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. – zob. D. Świecki (w:) D. Świecki (red.): Kodeks postępowania karnego. Komentarz do zmian 2016, Warszawa 2016, s. 590], lub też, że przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Jednocześnie warto przypomnieć, że stosownie do treści art. 437 § 2 k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Analiza postawionego w skardze obrońcy oskarżonego zarzutu obrazy art. 437 k.p.k., z uwagi na treść art. 454 § 1 k.p.k., pozwala uznać go za całkowicie bezpodstawny.

W układzie procesowym, jaki wystąpił w toku przedmiotowego postępowania, Sąd odwoławczy nie miał możliwości wydania innego orzeczenia niż to, jakie ostatecznie zapadło, bowiem na przeszkodzie temu stał właśnie zakaz sformułowany w art. 454 § 1 k.p.k., określający jedną z reguł *ne peius*. Przepis ten stanowi, że sąd odwoławczy nie może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co, do którego w pierwszej instancji umorzono lub warunkowo umorzono postępowanie. Co istotne, w takim wypadku kontrola w trybie skargi na wyrok sądu odwoławczego nie może obejmować oceny przez Sąd Najwyższy, czy zaistniały merytoryczne podstawy określone w art. 454

k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego, albowiem Sąd Najwyższy nie jest władny na podstawie art. 439a § 1 k.p.k. do oceniania materiału dowodowego przedstawionego w sprawie, do czego uprawnione są jedynie sądy powszechne. Co za tym idzie, kontrola Sądu Najwyższego nie może obejmować oceny, czy zachowanie oskarżonego wypełnia znamiona czynu zabronionego (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 2017 r., sygn. akt IV KS 6/16 i z dnia 26 listopada 2021 r., sygn. akt V KS 29/21).

Biorąc powyższe pod uwagę należy wskazać, że Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do oceny, czy Sąd Okręgowy w Białymstoku dokonał nadinterpretacji określonych przepisów, albowiem kwestia ta jest ściśle związana z oceną przedmiotu niniejszej sprawy (kwestii odpowiedzialności oskarżonego za zarzucony czyn) w kontekście zgromadzonego materiału dowodowego.

Nie jest zasadny także zarzut dotyczący nienależytej obsady sądu.

Zgodnie z powoływaną przez skarżących uchwałą składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020, OSNK 2020,z. 2, poz. 7, w odniesieniu do sędziów sądów powszechnych przyjęto, że: „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności". W jej uzasadnieniu wskazano również m.in., że następcza kontrola spełnienia standardu bezstronności i niezawisłości sądu dokonywana jest w konkretnym postępowaniu i ma charakter kontroli sądu, nie zaś poszczególnego sędziego: jej przeprowadzenie nie rzutuje na możliwość udziału danego sędziego w składzie sądu przeprowadzającym inne postępowanie oraz nie może wiązać innego składu sądu.

Jak wskazano w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2022 r., sygn. akt I KZP 13/21, LEX nr 3322328, cyt. „nie jest wykluczone, że mimo powstania zasadniczych wątpliwości co do tego, czy dochowany zostaje standard niezawisłości i bezstronności danego sędziego uczestniczącego w składzie sądu ze względu na objęcie przez niego urzędu w postępowaniu konkursowym przeprowadzonym w sposób ustalony ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, w konkretnych okolicznościach wątpliwości te nie zostaną potwierdzone, co będzie równoznaczne z koniecznością przyjęcia, że skład sądu z jego udziałem spełnia minimalne wymagania dla zachowania niezawisłości i bezstronności.” Z kolei w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2021 r., sygn. akt II KK 426/21, OSNK 2022, z. 2, poz. 6, LEX nr 3306166, podkreślono, iż „oceniając zasadność wątpliwości co do bezstronności sędziego (art. 41 § 1 k.p.k.), należy wziąć pod uwagę wszelkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na jego zachowanie. Okoliczności te zaś powinny być oceniane przez pryzmat tego, czy z punktu widzenia przeciętnego obywatela zostały spełnione obiektywne warunki postrzegania sędziego jako bezstronnego i niezawisłego, zaś sąd z udziałem tego sędziego, jako sąd niezależny.” Co istotne, w powołanym orzeczeniu wskazano również wprost, że okoliczności mogące mieć wpływ na bezstronność sędziego w danej sprawie, muszą zostać wykazane za pomocą konkretnych faktów – co w omawianej sprawie nie miało miejsca.

Należy nadto podkreślić, że w dniu 24 lutego 2020 r. Prezes Rady Ministrów skierował do Trybunału Konstytucyjnego wniosek o zbadanie zgodności uchwały połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. z:

- art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym,
- art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.,
- art. 379 pkt 4 k.p.c.,
- art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- art. 6 ust. EKPCz,
- art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej,
- art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP

Trybunał Konstytucyjny, po rozpoznaniu tego wniosku, wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, orzekł, że uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, jest niezgodna z:

- 1. art. 179, art.144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust.1, art. 45 ust.1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP,**
- 2. art. 2 i art.4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej,**
- 3. art. 6 ust. 1 EKPCz.**

(por. Dz. U. 2020 r. z dnia 21 kwietnia, poz. 376).

Kierując się przedstawionymi motywami rozstrzygnięto jak na wstępie.

[SOP]

[Ł.n]